

hmeljar

**GLASILO HMELJARSKE
ZADRUGE z o. j. v ŽALCU**

ŽALEC, MAJ—JUNIJ 1952
Leto VII. Štev. 5-6

»Hmezad« stopa pred hmeljarski kolektiv

POROČILO

7. redne letne skupščine Hmeljarske zadruga z o. j. „HMEZAD“ v Žalcu

ki je bila sklicana za nedeljo 11. maja 1952 ob 1/29. uri dopoldne v Domu ljudske prosvete v Žalcu z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
2. Volitev delovnega predsedstva.
3. Čitanje zapisnika zadnje letne skupščine.
4. Poročilo upravnega odbora.
5. Pregled letnega računa 1951.
6. Poročilo nadzornega odbora.
7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru.
8. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka.
9. Predlogi in pritožbe združnikov.
10. Razprava in sklepanje o sprejemu poslovnika o Hmeljarskem svetu.
11. Ugotovitev pridelovalnih stroškov sporazumno s Hmeljno komisijo za Slovenijo.
12. Sklepanje o določitvi prispevka v sklad po toči prizadetim in o poslovniku sklada.
13. Sklepanje o višini zneska, do katerega lahko upravni odbor zadrugo zadolži.
14. Pooblastitev upravnega in nadzornega odbora za eventuelen nakup, preureditev in postavitev nepremičnin ter po potrebi ustanovitev novih odsekov.
15. Dopolnilne volitve upravnega in nadzornega odbora.
16. Razno.

Ob pol 9. uri še ni bilo navzočih nad polovico članov skupščine. Skupščina ni bila sklepčna in se je vršila eno uro kasneje druga skupščina, ki je v smislu pravil sklepala veljavno ob vsaki udeležbi. Navzočih je bilo 489 članov zadruga.

Predsednik zadruga tov. Martin Jošt otvori ob 9,30 skupščino, pozdravi vse navzoče hmeljarje, posebej pa še pozdravi predstavnike OLO Celje-okolica podpredsednika tov. Mirana Cvenka, podpredsednika tov. Lubeja, zastopnike tiska in Hmeljne komisije za Slovenijo. Ugotovi, da je skupščina sklepčna in preide na 2. točko dnevnega reda.

Za predsednika delovnega predsedstva je bil predlagan tov. Jože Jelovšek, za člane predsedstva pa tov. Čater in Dobnik. Predlog je bil soglasno sprejet. Za zapisnikarja sta bila predlagana tov. Vlado Birsa in tov. ing. Tone Berkopec, za overovatelja zapisnika pa tov. Omladič iz Loznice in tov. Milan Krašovic. Tudi ta predlog je skupščina soglasno sprejela.

Tov. Jelovšek prevzame vodstvo skupščine ter se uvodoma spomni dveh zaslužnih hmeljarjev, ki sta nas za vedno zapustila in sicer tov. Ivana Ocvirka in tov. Mihaela Jošta. Skupščina je z enominutnim molkom

počastila in se spomnila obeh pokojnikov, ki sta bila zelo zaslužna za naše hmeljarstvo.

Tov. predsednik Martin Jošt predlaga, da se zaradi pomanjkanja časa in ker je bil zapisnik zadnje redne skupščine objavljen v združnem glasilu »Hmeljar«, zapisnik ne čita. Predlog je bil sprejet.

POROČILO UPRAVNEGA ODBORA

poda v imenu odbora predsednik tov. Martin Jošt

V preteklem poslovnem letu je poteklo 5 let, odkar smo ustanovili našo Hmeljarsko zadrugo »HMEZAD« s sedežem v Žalcu. Če pogledamo nazaj, lahko ugotovimo, da smo s takratnimi skromnimi združnimi deleži — čeprav pod težkimi pogoji — ustvarili to danes trdno osnovo za bodoči razvoj našega hmeljarstva. Poleg popravila skladišč in nove dozidave, ki je v teku, je bil zgrajen hmeljski institut, ki je znotraj po večini izgotovljen in opremljen, zunaj se pa pričinja ometavanje ter bo do hmeljske sezone v polnem obratu. Čeprav institut še ni popolnoma gotov, vendar že več let z uspehom delujeta oba oddelka, kemični in botanični. Podrobna poročila o samem delu bosta podala vodje oddelkov ing. Janko Petriček in ing. Lojze Kač.

Poleg ostalih odsekov je bil lansko leto na novo ustanovljen traktorski odsek z delavnicami, ki uspešno sodelujejo pri mehanizaciji našega hmeljarstva. Do sedaj smo uvozili 55 Steyr traktorjev in Avstrije s pripadajočimi deli. Od teh smo prodali kmetijskim delovnim zadrugam in zadrugam splošnega tipa ter državnim posestvom 36 malih traktorjev, ki so sposobni za vsa poljska dela, posebno pa za dela v hmeljiščih, ker so za ta dela specialno ozko grajeni. Nekaj traktorjev bodo še prevzele kmetijske zadruge, ostali pa ostanejo — posebno težke tipe, ki služijo za prevoz in rigolanje — v upravi Hmeljarske zadruge.

V preteklem letu je pričel delovati melioracijski odsek. Njegovo delo je bilo zelo uspešno pri regulaciji Ložnice. Razbremenilnik na Polzeli je že skoraj gotov, razen nekaj objektov. Res da je utrpelo nekaj posestnikov občutno škodo, vendar bodo za to prejeli primerno odškodnino. Ker so sedaj zemeljska dela na razbremenilniku v glavnem končana, se prične v nekaj dneh glavno delo na strugi Ložnice pri Levcu. Vsa ta dela morajo biti prihodnje leto končana, nakar bi prešli na nadaljevanje del: na napravo namakalnega omrežja, ki nam bi v sušnih letih zagotovila ustrezajoč pridelek hmelja. Vse te naprave morajo biti v obliki umetnega dežja, ki je edino primeren za naša hmeljišča, posebno pa za našo prodnato zemljo. Kdor si je ogledal sloje zemlje pri kopanju razbremenilnika, je moral ugotoviti, da imamo v Savinjski dolini večinoma sam prodec in le na vrhu 20 do 30 cm, redko kje 50 cm plodne zemlje. Da na tej zemlji še toliko priraste, posebno toliko in tako dobrega hmelja, gre zasluga edino le našim pridnim in vestnim hmeljarjem. Zato je pa potrebno vložiti vse sile, da napravimo to našo zemljo po možnosti čim manj odvisno od vremenskih neprilik. Ljudska oblast nam je pri tem našem delu vsestransko priskočila na pomoč. Prosimo pa, da nam tudi v bodoče pomaga z vsemi svojimi sredstvi, da bo začeto delo lahko dokončano.

Posebno važne bodo za naše hmeljarstvo namakalne oziroma razpršilne naprave, da v sušnih letih pridelek hmelja ne bo tako katastrofalno padel pod normalo, kot je bilo to v zadnjih letih. Poleg tega bomo z namakalnimi napravami edino uspešno preganjali za naša hmeljišča zelo nevarnega škodljivca — rdečega pajka, ki nam v sušnih letih povzroči več desetmilijonsko škodo.

Ker je bilo v lanskem letu razmeroma dovolj padavin in ker so se hmeljarji dobro zavzeli za pravočasno obdelavo hmeljišč, za kar sta jim dala posebno pobudo sladkor in riž, ki so ju prejeli sorazmerno na pridelano količino hmelja po nižji ceni, je bil pridelek hmelja skoraj normalen. Če bi bilo med tem časom, ko je hmelj prehajal iz cvetja v storžke, nekaj več dežja, bi bil pridelek še boljši. V splošnem se pa hmeljarji za lansko leto ne morejo pritoževati, ker so odkupne cene z vključenimi boni ustrezale stroškom proizvodnje in je ostalo še nekaj zaslužka. Ob tej priliki je treba pohvaliti Okrajni ljudski odbor, posebno finančni odsek, ki je davek hmeljarjem primerno odmeril. Vendar se je še tu in tam zgodilo, da je bil priden in dober hmeljar, ki je pridelal obilo hmelja, s previsoko odmero davka oškodovan, slab gospodar z nizko odmero pa je bolje odrezal.

Da bo pridelek hmelja čimvečji in čimboljši, je nujno, da se — kot je nakazano z najvišjih mest — takoj pristopi k ugotovitvi donosa posameznih posestev, tako da bo vsak hmeljar že vnaprej vedel, koliko ima od svojega posestva plačati davka. Na ta način se bo vsak hmeljar potrudil, da bo dosegel na svojih

hmeljiščih čimvečji donos, ker bo že vnaprej vedel, da bo za svoj trud nagrajen, ne pa oškodovan.

Naše vrhovno vodstvo nam vseskozi nakazuje pravilno pot razvoja naše socialistične domovine. Upravni odbor Hmeljarske zadruge je vsa ta navodila pravilno razumel ter usmerjal razvoj zadruge v nakazani smeri. Prav zaradi takšnega pravilnega usmerjanja so danes vseskozi vidni rezultati dela Hmeljarske zadruge, ki uživa sloves dobre organizacije ne samo doma, temveč še v veliko večji meri v svetu. Z našo intervencijo in predložitvijo naših združnih pravil, nam je uspelo, da imamo v ZDA znižano carino za hmelj, kamor prodamo dejansko nad polovico našega pridelka.

Ko so nas obiskali francoski zastopniki hmeljarstva, so se zelo pohvalno izrazili o naši združni organizaciji. Naša združna pravila jim sedaj služijo kot vzorec za reorganizacijo njihove zadruge. Kot je iz navedenega razvidno, je Hmeljarska zadruga že leta 1945 začrtala pravilno pot razvoja hmeljarstva v naši socialistični domovini. Žal pa ni vedno našla pravilnega razumevanja za dane predloge, zato pa ni mogla dati toliko deviz skupnosti na razpolago, kot je to želela. Šele sedaj v sproščenem gospodarstvu, slonečem na ekonomski bazi, ji bo omogočeno, da se več prinese skupnosti — pogojno — da se zopet ne najdejo razni birokrati in zavirači, da bi z raznimi negospodarskimi posegi ovirali razvoj v hmeljarstvu in na ta način oškodovali skupnost za težke milijone v tujih devizah.

Letos poteče 100 let, ko je zaznamovati prve nasade hmelja v Savinjski dolini. Prav tako praznujemo letos 50-letnico graditve prve združne hmeljarne v Žalcu, ki je po svojem obsegu predstavljala komaj desetino sedanjih zgradb. Naše hmeljarstvo proslavlja letos ne samo 50-letnico postavitve hmeljarne, ampak tudi 50-letnico prvega združništva v hmeljarstvu. Res je bilo tedanje združništvo osnovano na kapitalistični osnovi, vendar je pomagalo dvigati združno zavest.

Da je res tako, nam najbolj zgovorno kaže dejstvo, da so hmeljarji takoj ob ustanovitvi leta 1945 skoraj stoo odstotno vstopili v enotno Hmeljarsko zadrugo, ki je s podporo vseh združnikov-hmeljarjev pomagala dvigati doma in v inozemstvu ugled naše socialistične domovine. Ko praznujemo 100-letnico hmeljarstva, 50-letnico prve združne hmeljarne in 5-letnico obstoja naše »HMEZAD« hmeljarske zadruge, mora biti naše geslo, da bomo še nadalje razvijali po obstoječih zakonih in uredbah naše socialistično združništvo in tako dvigali ugled in oskrbeli čimveč deviz naši socialistični skupnosti.

Nato je podal poročilo trgovinskega odseka tov. Jože Aubrecht:

Pridelek hmelja letnika 1951 je bil kvalitetno zelo dober, pa tudi količina je bila zadovoljiva, saj smo v letu 1951 pridelali 1172 ton, dočim smo leta 1950 pridelali samo 553 ton.

Prodaja pridelka 1951 je bila za časa sezone živahna. Izvozne cene so bile v preteklem letu nekoliko nižje kot v letu 1950 in sicer zaradi izredno visokega pridelka v Nemčiji.

Na zalogi je še okrog 30 ton hmelja in sicer zaradi tega, ker so domače pivovarne več naročile, kot znaša dejanska potreba pri zmanjšani produkciji piva. Količina, ki je ostala, bo verjetno v najkrajšem času prodana, ker se že pogajamo z raznimi kupci.

Pridelek 1951 smo prevzeli 27.000 bal in sicer:

I. vrste	25,5%
II. vrste	61,5%
III. vrste	11,5%
IV. vrste	1,5%

Domačim pivovarnam smo dobavili 95 ton v znesku 59.525.490 din.

Ostali hmelj pa smo izvozili pretežno v Severno in Južno Ameriko, Afriko in vse evropske države.

Prevzem hmelja se je pričel 11. septembra in končal 30. novembra. Oddaja hmelja je potekala v redu, samo nekateri hmeljarji niso upoštevali plana dovoza, zaradi česar smo imeli nekajkrat prenatrpana skladišča, tako da skoraj ni bilo mogoče prevzeti hmelja, dovoženega po planu. **Prosim hmeljarje, da se v bodoče razporeda dovoza točno drže, ker bi v nasprotnem primeru bili primorani zavrtniti hmeljarje, ki hmelja ne bi pripeljali po razporedu.**

Precej je še tudi hmeljarjev, ki vse premalo pazijo na lepo obiranje ter nam s tem povzročajo ogromne stroške, kajti ves slabo obran hmelj moramo reševati in prebirati. Ponovno pozivamo vse hmeljarje, da čimbolj pazijo na lepo obiranje, kajti samo z dobrim in lepo obranim hmeljem bomo obdržali ugled savinjskemu hmelju v tujini.

Zaključujem svoje poročilo v upanju, da bomo v jeseni prevzeli čimveč in čimboljšega hmelja za izvoz.

O delu instituta za hmeljarstvo sta poročala tov. ing. Janko Petriček in tov. ing. Lojze Kač, in sicer prvi za kemični oddelek, drugi pa za selekcijski oddelek.

POROČILO KEMIČNEGA ODDELKA

Letošnje poročilo o kemijskih analizah hmelja letnika 1951 je do sedaj enajsta objava. Medtem ko se je v drugih državah že okrog leta 1930 ocenjeval hmelj ne samo po subjektivnem videzu na podlagi ročnega bonitiranja, ampak se je paralelno s tem vršila tudi objektivna preiskava na podlagi kemične analize, je pri nas šele leta 1937 prof. Kudelka na zagrebški fakulteti prvič analiziral savinjski hmelj in rezultate uradno objavil. Prve neuradne analize hmelja pa datirajo nazaj v leto 1927, ki sem jih izvršil osebno na ljubljanski Tehnični visoki šoli in sicer na vzorcih: Savinjska dolina, Bačka in Žatec. V zvezi z napredkom znanosti in modernimi agrokemijskimi ukrepi so postale analize hmelja tudi pri nas važne ne samo, da dobimo objektivno sliko o kvaliteti, ampak tudi da spoznamo soodlojučne faktorje, ki so odgovorni za tvorbo kemijskih sestavin hmeljskega storžka. Za danes se hočemo omejiti na kratek pregled rezultatov analiz lanskega hmelja, izčrpnjši podatki pa so bili že objavljeni v »Hmeljarju« št. 12.

Izvršenih je bilo 186 analiz poleg nekaj vzorcev hmelja inozemskega porekla.

Množina vode se je gibala v normalnih mejah, tako da je znašal povpreček 11,0%, kar pomeni, da je bil hmelj v glavnem pravilno in dobro posušen. Celokupnih smol je bilo povprečno 17,6%, medtem ko znaša povprečje zadnjih 10 let 16,8% in je torej 1,2% nad 10-letnim povprečkom. Omeniti je še treba, da so imeli nekateri vzorci tudi 19% in celo 20% celokupnih smol.

Mehke smole, to so alfa in beta smole, plus alfa in beta kisline, je bilo povprečno 15,8% ali 0,6% nad 10-letnim povprečkom.

Humulona kot najvažnejše sestavine v hmelju je bilo povprečno 8,5% ali 0,4% nad 10-letnim povprečjem. Najvišjo vrednost je dosegel vzorec z 10% humulona.

Lupulona, to je komponente, ki je za pivovarništvo manj važna, je vseboval povprečno 7,5% in je s tem za 0,4% nad 10-letnim povprečkom.

Trdih smol, ki so nepomembne pri proizvodnji piva, je bilo povprečno 1,4%. Pri enem vzorcu smo pa našli celo 3,1% trdih smol, kar je dokaz, da je bil ta

hmelj sušen pri previsoki temperaturi. Iz tega se vidi, da je možno na podlagi kemične analize neizpodbitno dokazati vsako napačno in zanikrno ravnanje s hmeljem, kar naj bo v opozorilo vsem tistim hmeljarjem, ki ne polagajo dovolj važnosti na skrbno spravilo.

Antiseptična vrednost lanskega hmelja je bila povprečno 8,9, grenična vrednost pa 10,7.

Kot vidimo iz navedenih rezultatov, je bil lanski hmelj odlične kakovosti, kar je pripisovati v prvi vrsti zadostni množini vode za časa vegetacije. Če pomislimo, da je znašal povpreček humulona v sušnem letu 1950 samo 5,7% napram 8,5% v letu 1951, vidimo jasno, kako ogromnega pomena je voda pri tvorbi humulona v storžku. V sušnem letu 1950 je bilo za celih 33% manj humulona kot v lanskem hmelju, lupulon pa je ostal nekako na isti višini in ni toliko odvisen od pomanjkanja vode.

V zadnjih letih, pa tudi lansko leto, so bili analizirani razni vzorci inozemskega hmelja. **Nobeden teh nima toliko humulona kot naš savinjski.** Najboljši inozemski hmelj je vseboval 7%, najslabši, n. pr. alzaški in belgijski, pa samo 2,7% in 5,5% humulona. Značilno za naš savinjski hmelj je tudi dejstvo, da je množina humulona višja od množine lupulona, medtem ko je za vse inozemske hmelje tipično obratno razmerje.

Poleg analiz hmelja so bile izvedene še analize žvepla, ki ga uporabljamo za žveplanje hmelja in sicer s posebnim ozirom na vsebino arzena in eventualnih drugih primesi. Nadalje smo analizirali še razna umetna gnojila, kakor tudi škropiva za zimsko škropljenje sadnega drevja.

Naslednji zelo važen problem, ki smo se ga lotili letošnjo pomlad, je impregnacija hmeljev, problem, ki pridobiva vedno bolj na važnosti, odkar zahteva poostreno tekmovanje v vseh industrijskih panogah največjo štednjo in ker so stroški za impregnacijo praktično brezpomembni v primeri z zvečano trpežnostjo lesa, ki jo pridobi z impregniranjem. Ko bomo dosegli predvojno površino, zasajeno s hmeljem, bo stalno v rabi okrog 12 milijonov hmeljev ali okrog 240.000 m³ lesa. Vsi vemo, da je največja obraba na spodnji strani droga. S tem se dolžina vedno krajša, kar ima za posledico tudi manjši donos hmelja. Predvidevamo, da se bo življenjska doba hmeljev po impregnaciji podaljšala za najmanj 8 do 10 let, kar bi bil ogromen prihranek. Ker je hmelj zelo občutljiv za kemične spojine, niso uporabna vsa znana zaščitna sredstva. Že samo prepleskanje s 4% raztopino modre galice zadostuje, da se rastlina ne ovija okoli droga. Za hmeljevke rabimo le taka sredstva, ki niso hlapna in jedka ter so brez vonja.

Letos proučujemo, kako bodo vplivala razna sredstva z ozirom na naslednje momente:

1. Ali ne deluje sredstvo toksično (strupeno) na rastlino ter ne preprečuje normalnega razvoja kakor tudi ovijanje okoli droga, kot je bilo to z bakrovim sulfatom pred nekoliko leti.

2. Ker nimamo na razpolago impregnacijske naprave (vakuum in pritisk) je treba proučiti globinsko delovanje posameznih kemikalij z enostavnim namakanjem pod različnimi okolnostmi.

3. Proučiti vpliv sredstev na konverzacijo lesa pri optimalnem absorpcijskem učinku.

4. Opazovati razvoj rastline v teku vegetacijske dobe na impregniranih hmeljskih drogih.

5. Preiskati les impregniranih hmeljev bakteriološko za vsako sredstvo posebej in to šele v pozni jeseni ali začetkom zime.

Dosedanji poskusi se vršijo s sledečimi sredstvi: s kuprinolom PO, to je spojina bakra z naftensko kislino in raztopljen v plinskem olju in s kuprinolom V, to je ista spojina raztopljena v vajtspiritu. Ker je pa kuprinol sčasom hlapen je verjetno, da ta impregnacija ne bo posebno učinkovita. Nadalje s fluoranom, ki vsebuje fluorove soli, nitrirano karbolno kislino, anilinska olja in natrijev karbonat. Fluorove soli povzročajo največjo možno odpornost lesa proti lesnim gobam. Ker prodrejo te soli globoko v les, se zvežejo tudi z lesnimi vlakni. To dejstvo nam pojasni nenavadno trpežnost varovalne dejavnosti. Še celo po 16 letih lahko kemično dokažemo prisotnost fluorovih soli v lesu. Zaščitni učinek fluorida v fluoranu je še povečan z dodatkom dinitrofenola, ki je celo v raztopini 1 : 10.000 sigurna zaščita proti glivicam.

Nadalje delamo poskuse še s sublimatom, to je živosrebrnim kloridom in natrijevim silikofluoridom, ki je odpadni produkt pri produkciji superfosfata. Ako bomo dobili potrebne količine arzenovih spojin, bikromata in magnezijevega silikofluorida, bomo izvršili poizkuse tudi z omenjenimi sredstvi. Prvi rezultati vseh teh impregnacijskih del bodo pa razvidni šele v jeseni. Za naše prilike je najbolj interesanten sublimat, ki ga žal pri nas ne izdelujemo, dasiravno imamo doma vse surovine, to je živo srebro in klorov plin. V državah, kjer nimajo živega srebra, morajo sublimat uvažati ali pa raje impregnirajo z drugimi sredstvi.

Poleg namakalnega bazena bi kazalo urediti pri nas tudi mali obrat za izdelavo sublimata, katerega bi rabili za impregnacijo hmeljev in drugega lesa, prebitek pa bi bil dober izvozni artikel. Iz 1 kg živega srebra dobimo $1\frac{1}{4}$ kg sublimata. Za impregnacijo pride v poštev 0,7% raztopina to se pravi, da bi rabili na 10.000 litrov vode samo 70 kg sublimata. Sublimat je odlično impregnacijsko sredstvo, ostane v lesu po izsušitvi neizlučljiv, ker se pod vplivom sončne svetlobe spremeni v oksid, oksiklorid in kalomel. Veže se pa tudi z ligninom droga. Edina slaba stran tega sredstva je strupenost.

Če vzamemo zaščitno vrednost sublimata kot primerjalno bazo 100 je vrstni red praktične zaščitne vrednosti pri vseh ostalih sredstvih manjši — tako na primer je bakrov sulfat samo 3,2, cink-klorid 2,7. Ako pa dodamo 90% bakrovega sulfata še 10% sublimata, povečamo zaščitno vrednost na 32.

Šele prihodnje leto bi lahko pričeli z impregnacijo v velikem obsegu. Ako ostanemo pri namakalnem sistemu v bazenih in pa, da bi bila možna impregnacija tudi v jeseni in zimskem času, bi rabili brez-pogojno za segrevanje impregnacijske tekočine nizkotlačni parni kotel. Pripomniti moramo, da morajo biti hmeljevke olupljene, da se zagotovi čim boljši absorpcijski učinek. Ogromne koristi bi bil tudi stroj za lupljenje hmeljev in pa mehanična naprava za vlaganje in dviganje drog v bazen in iz njega. Ker so impregnacijska dela še v teku, tudi še ni bilo mogoče napraviti točne kalkulacije. Izčrpna poročila bodo sledila v določenem času.

Na koncu poročila bi pripomnil še sledeče: Dasiravno se stalno vršijo kemične analize hmelja, vendar analitsko-kemijska problematika še zdaleka ni rešena v celoti, ker nam ni bilo mogoče do danes nabaviti tako potrebno vakuum črpalko in spektralni fotometer, ki bi ga nujno potrebovali tudi še za analize zemlje in hitre ter objektivne določitve posameznih sestavin v hmelju po optični poti.

V bodoče bomo morali začeti tudi s sistematsko analizo zemlje v hmeljiščih, da spoznamo, kaj manjka zemlji, s čim in koliko je treba gnojiti in kateri so

pogoji za najboljši pridelek. Tako vemo n.pr. za vsako kulturo posebej kateri pH to je katera kislost je zanj najugodnejša. Tako je n.pr. najugodnejši pH — zemlje 5,5 do 5,6 to se pravi kislina do šibko kislina zemlja, za pšenico 6,5 do 7,2, lucerno 7,2 do 8,4, to je nevtralnno do lužnato.

Za hmelj pa ti podatki še sploh niso znani in bo treba čimprej pristopiti k temu delu. Že s tem, da bomo spoznali pH posameznih hmeljišč nam bo postalo marsikaj jasnejše, o čemer doslej samo domnevamo.

Da nastane in ostane iz gornjega dela zemeljske skorje, ki je dostopen zraku in svetlobi za poljedelstvo res koristna zemlja, ki da visoke hektarske donose, morajo biti dani za to določeni pogoji. Vse nejasne momente lahko danes nedvomno ugotovimo z modernimi analitskimi metodami in aparati.

DELO SELEKCIJSKO-GENETSKE POSTAJE

Tov. ing. Lojze Kač poda poročilo selekcijske postaje:

V minulem letu smo dobili rezultate, kako vpliva rez hmelja na donos, koliko škode napravimo z zgodnjo rezjo hmeljevine takoj po obiranju, nadalje hormonske poizkuse, vršili smo selekcijo križancev in križanje.

Znano je, da je od rezi odvisna rast in donos hmelja. Vemo pa tudi, da lahko na en dan obrežemo 450 do celo 1.000 sadežev. Kadar pa hočemo in lahko pravilno obrezujemo, morajo biti sadeži pravilno odkopani, tako da lahko točno ločimo enoletne trte od starega sadeža oziroma štora. Šele takrat lahko posamezne sadeže pravilno odrežemo in očistimo vseh odvisnih roparjev. Lansko leto smo obrezali okrog 1.000 rastlin, tako, kakor je vsak sadež zahteval po svojem razvoju, močno razvite in razraščene rastline smo obrezali na gladko rez, druge zopet na reznik in nekatere slabejše smo pomladili tako, da so se lahko razbohotili in napravili nove korenine.

Nadaljnjih 1.000 rastlin pa smo odkopali in obrezali, rekli bi tako bolj na hitro, ne s tako vestnostjo kakor zahteva hmeljska rastlina, in seveda s tem preslegli normo obrezovanja.

Gnojenje in obdelovanje obeh parcel je bilo skozi vse leto enako. Že pri trebljenju in pri privezovanju se je pojavila občutna razlika. Prvi je spočetka res v rasti malo zaostal, pognal manj, toda močnih trt in je bilo povprečje 8 do 15 mladice, dočim je iz hmelja na kontrolni parceli zraslo 15 do 25 tankih poganjkov. Do 15. maja se je hmelj v višini izenačil, vendar so bile trte poskusne parcele močnejše od kontrolne. Kar se tiče dobe cvetenja je nastopila istočasno. Po obiranju smo ves pridelek stehali in prišli do zadovoljivih rezultatov. Na poskusni parceli je bilo 561 kg hmelja, za 12% več kakor na kontrolni, kjer ga je bilo 497 kg. To bi ustrezalo po hektarju 280 kg ali če računamo kg hmelja po din 300, znaša to 86.400 din. Če pomislimo, da raste hmelj v začetku samo iz rezervne hrane, ki jo ima v koreniki, si lahko predstavljamo koliko dragocene rezerve se izgubi, kadar sadež previsoko, šablonsko (tja v en dan) obrežemo in ga pustimo, da mu zraste spomladi vse polno novih poganjkov. Če hočemo obilen pridelek po hektarju, moramo paziti, da se nakopičena rezervna hrana prejšnjega leta čimprej porablja samo za tiste tri trte, ki jih privežemo na hmeljevke.

Kakor prejšnja tri leta, smo tudi za leto 1951 izvršili po obiranju različne časovne rezi hmeljevine. Z rezjo smo začeli 14. 9. 1951 in končali 20. 10. 1951. Tako smo izvršili šest različnih rezi do takrat, ko je bila

hmeljovina že suha in ko se nehajo pretakati sokovi v koreniko. Donos hmelja se je pokazal od prve do zadnje rezi, to je do 20. 10. 1951 za 25% boljši. Hmelj, kateremu smo porezali hmeljevino 14. septembra, je rodil povprečno na sadež 345 gr suhega hmelja, kar bi ustrezalo za hektar 1.552 kg hmelja. Dočim smo pri zadnji rezi 20. oktobra dobili po sadežu 450 gr suhega hmelja, kar odgovarja za hektar 2.025 kg. **Iz tega lahko zaključimo, da pridobimo samo s tem, da ne režemo hmeljevine takoj po obiranju iz 1 hektarja 473 kg več suhega hmelja, ali če računamo hmelj po din 300, znaša to 141.000 dinarjev.** Pri vmesnih parcelah pri katerih smo porezali hmeljevino za 7 dni pozneje, smo dobili povprečen donos po sadežu 362 gr, 380 gr, 385 gr in 390 gr suhega hmelja. Po 20. oktobru se donos ni razlikoval od kontrolnih rastlin, katerim nismo porezali hmeljevine.

Že lansko leto smo na tem mestu poročali, da imamo že 62 matičnih rastlin, ki so to leto že tretjeletni. Zaradi primerjave smo lansko pomlad posadili na isti njivi prvoletne sadeže križance in 50 sadik savinjskega goldinga. V jeseni smo obrali vse križance posebej in pridelek suhega hmelja stehali in izračunali na 1000 sadik. Na 1000 sadik prvoletnega savinjskega goldinga smo dobili 93,6 kg suhega hmelja, dočim so ostali križanci po donosu prekašali donos savinjskega goldinga. Če vzamemo donos po vrstnem redu je dalo 1000 sadik križancev 101,8 kg, 162,2 kg, 164,8 kg, 174,1 kg, 182,8 kg, 190,2 kg, 223,0 kg in 231,9 kg suhega hmelja. Vsi ti sadeži so to leto drugoletni nasad in šele v jeseni se bo dobil pravi rezultat, tako glede arome, donosa in kemične vrednosti. Šele letos jih bomo gnojili s 35 gr superfosfata in 37 gr kalijeve soli na rastlino, dušična gnojila samo omejeno, ker že tako bujno raste in z lahkoto doseže višino 8—10 metrov. Od drugoletnega hmelja smo narezali 800 sadik in jih posadili. Iz križancev lanskega leta smo dobili preko 5000 sejančkov. Moške rastline smo izločili in preko 3000 ženskih rastlin posadili in bodo letos prvič rodile. Iz teh rastlin bomo izbrali v teku let primerne rastline in jih dalje razmnoževali.

Lansko leto smo delali hormonske poskuse z ocetno kislino naftolom, ki je povečal donos v koncentraciji 5 milijonink za 10% in v koncentraciji 15 milijonink za 19%. Letos smo te poskuse nadaljevali v 9 različnih koncentracijah in je pridelek samo od 2 do 5% višji. Pri uporabi drugih hormonov smo povečali donos od 11 do 29%. V celem smo napravili 16 različnih koncentracij, vendar bomo končne zaključke lahko postavili šele čez leta, saj je že samo v zadnjih dveh letih bila precejšnja razlika pri vremenu. V letu 1950 je padlo v treh mesecih v maju, juniju in juliju 164,4 mm dočim lansko leto 421,6 mm, to je za 2,5-krat več padavin.

Pri primerjavi trgovske ocene s kemično analizo hmelja smo videli, da nekateri hmeljarji poleg dušičnatih gnojil premalo uporabljajo kalijeva in fosforna gnojila. Prekomerno gnojenje z dušikom ne zvišuje pridelka, močno vpliva na poslabšanje kvalitete, hmeljni storžki so grobi z nizkim odstotkom lupulina in brez arome in znižuje odpornost rastline proti živalskim in rastlinskim škodljivcem.

V letu 1951—1952 so bile v okraju Celje-okolica ustanovljene 3 kmetijske gospodarske šole v zimskih mesecih in sicer v Braslovčah, Petrovčah in Žalcu. Šola v Petrovčah obstoja že drugo leto, dočim sta ostali dve ustanovljeni na novo. Poleg splošnih predmetov se na teh šolah poučuje splošno poljedelstvo, živinoreja in hmeljarstvo. Da je bila poteza ustanovitve takšnih šol pravilna in potrebna, vidimo na obisku, saj je na treh šolah bilo preko 120 mladincev in

mladink. Smoter teh šol, da mladini nudi to, kar je najbolj potrebno in koristno, je bil v veliki meri dosežen. Zanimanje, ki ga slušatelji kažejo za hmeljarstvo, nam daje upanje, da bo tem šolam uspelo dati našemu hmeljarstvu nove dobre hmeljarje.

Po poročilih se je razvila debata. Zadrudniki-hmeljarji so spraševali na kakšen način so dobili pri selekcijskem odseku nove križance novega hmelja, kar jim je objasnili ing. Kač. Dalje so se zanimali za pojasnila glede načina gnojenja z različnimi umetnimi gnojili, nakar jim je tudi to vprašanje pojasnil tov. ing. Kač. Predsedujoči tov. Jelovšek poziva hmeljarje k razpravi o vseh točkah, ki jih zanimajo. Toda, ker so zadrudniki dobili na vsa vprašanja odgovore že v gornjih poročilih, se ni nihče več oglasil k besedi.

Pregled letnega računa za 1951 prečita glavni računovodja tov. Šketa:

Bilančno poročilo

»HMEZAD« hmeljarske zadruga z o. j. v Žalcu z dne 31. decembra 1951

Vsebina poročila:

- I. Knjigovodska organizacija
- II. Finačno poslovanje in uspeh
- III. Pojasnila k aktivom
- IV. Pojasnila k pasivom
- V. Pojasnila k razhodkom in dohodkom

I. Knjigovodska organizacija

Hmeljarska zadruga se sicer bavi z vnovčevanjem hmelja za svoje zadrudnike v tu- in inozemstvu. Ker pa mora biti hmelj za izvoz strokovnjaško pripravljen, to je žveplan, dosušen in v redu obaljen, ima zadruga tudi svoj predelovalni obrat. Zato vodimo sicer knjigovodstvo po načinu trg. podjetij, upoštevane pa so v njem tudi posebnosti predelovalnega obrata.

V centralnem knjigovodstvu se knjiži odkup in predelovanje hmelja, dočim se vodi za izvoz povsem ločeno knjigovodstvo, ki je povezano s centralnim preko zveznega konta. Prav tako se vodi ločena knjigovodska evidenca za traktorsko postajo, opekarno in hmeljevke.

Zadruga ima podrobno razčlenjeno materialno knjigovodstvo, iz katerega je razviden vsak razhod in dohod blaga odnosno materiala po količini in vrednosti.

Ker so hmeljarji-člani glavni dobavitelji in hkrati tudi odjemalci za razne hmeljarske potrebščine, se vodi za vsakega hmeljarja poseben konto s podrobno evidenco po obremenitvah in odobritvah.

Izvedena je podrobna delitev dela, tako da je glavno knjigovodstvo močno razbremenjeno in na zahtevo lahko takoj poda finačno stanje zadruga upravnemu, odnosno nadzornemu odboru. Iz knjigovodskega aparata se stekajo dnevno vsa stanja v glavno knjigovodstvo, s čemer je dana upravnemu in nadzornemu odboru možnost popolne kontrole nad vsem poslovanjem.

Knjiženja se vrše zgolj na podlagi temeljnic. Vse blagajniške in bančne temeljnice podpisuje poleg predsednika zadruga tudi glavni računovodja.

Za traktorsko postajo, opekarno in hmeljevke se je vodil v letu 1951 v okviru centralnega knjigovodstva takozvani rentabilitetni račun, ki omogoča kontrolo o tem, ali je posamezen oddelek rentabilen ali ne. Vsi oddelki so bili aktivni. Zaradi množice drobnih računov so zlasti v traktorski postaji knjigovodska

dela močno naraščala. V ta oddelek je bil znaten dotok raznih rezervnih delov, kar vse je treba knjigovodsko evidentirati. Zato je bilo s 1. 1. 1952 otvorjeno za traktorsko postajo ločeno knjigovodstvo po vzgledu izvoznega oddelka.

HMEZAD ima vzorno urejeno evidenco osnovnih sredstev (strojev, inventarja), vodi se točna evidenca po količini in vrednosti tudi glede drobnega inventarja. Uprava se zaveda važnosti osnovnih sredstev in je podvzela hkrati z računovodstvom vse, da se čuva zadržna imovina.

II. Finančno poslovanje in uspeh

V letu 1951 je vnovčila zadruga za hmeljarje skupno 1,171.767,5 kg v vrednosti din 218,643.406. Hmeljarjem pa je dobavila raznega blaga za 33,237.000 dinarjev (škropiva, umetna gnojila itd.). Samo v traktorski postaji je bilo v nekaj mesecih izdanih 4.136 računov za znesek 6,155.479 dinarjev.

Za izvrševanje vseh teh nalog je imela zadruga v letu 1951 v nesezonskem času povprečno 160 delavcev in uslužbencev, v sezonskem pa okrog 200. Napram skupnemu številu uslužbencev, je znašalo število nameščencev ca. 20%.

Uprava je med letom gledala na dotiranje skladov za prospeh hmeljarstva. Tako se je dotiral znesek dveh kmečkih bonov za vsak odkupljen kilogram v sklad za sušilnice. Ta dva bona pri kg sta nanesele v letu 1951 din 3,854.342.—.

V zadrugo se stekajo pravzaprav dohodki, ki so namenjeni celotni Savinjski dolini, odnosno sploh hmeljarstvu v Sloveniji in bi bilo pogrešno govoriti o dobičkih zadruga. Hmeljarji zaupajo del svojih dohodkov zadrugi, da se porabijo za skupen dobrobit hmeljarstva. Sicer pa je namen zadruga jasno razviden iz njenih pravil: v HMEZAD-u se ustvarjajo skladi za gradnjo sušilnic, za izvedbo mehanizacije, za selekcijo itd.

V letu 1951 je zadruga dotirala že med letom v sklad za sušilnice 3,854.342 din. Že iz načina pobiranja je razvidno, da tu ne gre za dobiček, ampak za izrazit namenski sklad. Nadalje je v istem letu namenila iz doseženih virov za investicijski sklad 4,457.334.68 din.

Glede nerazdeljenega »dobička« 5,059.317.77 din, pa bo sklepal občni zbor, kakor tudi glede predvidene dotacije investicijskega sklada v znesku 4,457.334.68 dinarjev.

Dosežen je bil tudi prebitek pri hmeljevkah (v višini din 1,308.553.12.—). Po nalogu uprave pa je bil celotni znesek rezerviran kot namembno premoženje za nakup hmeljev v letu 1952.

Struktura bilance se je v letu 1952 precej spremenila in bi zgoščeno prikazana nudila sledečo sliko:

Aktiva:

1. Zgradbe, stroji inventar	17,713.846.67
2. Zaloga blaga	81,370.628.09
3. Razne terjatve	195,883.082.68
	<hr/>
	294,967.557.44

Pasiva:

4. Deleži	1,674.722.—
5. Skladi	39,919.967.51
6. Banke	237,593.195.—
7. Ostali upniki	10,720.355.16
8. Nerazdeljen dobiček	5,059.317.77
	<hr/>
	294,967.557.44

Iz prikaza je razvidno, da je imela zadruga dne 31. decembra 1951 premoženja v skupnem znesku din 294,967.557.44.—. Viri za to premoženje pa so bili njeni lastni skladi v vrednosti 39,919.967.51 din odnosno z lanskim še nerazdeljenim dobičkom vred 44,919.285.28 din, vse ostalo torej 249,988.272.16 din, pa so ji morali posoditi drugi. Kljub znatni kapitalni moči je torej zadruga nujno navezana na kredit pri Nar. banki. Ogromni krediti v sezonski dobi bodo predstavljali glede na novo določene obrestne mere za zadrugo močno obremenitev. Samo v letu 1951 je plačala Hmeljarska zadruga kljub nizki obrestni meri do največ 2% na din 2,337.000.— obresti.

Ako pogledamo bilančno shemo iz l. 1950, se nam pokažejo precejšnje razlike. V letu 1951 so narasla takozvana osnovna sredstva od ca. 6,000.000 dinarjev v vrednosti koncem l. 1950 nad 17,000.000 din koncem leta 1951. To povišanje je bilo v glavnem ustvarjeno zaradi nabav traktorjev, avtomobilov, gradnje laboratorija itd. za skupno nad 11,000.000 dinarjev. Postavlja se vprašanje, kako je mogla zadruga kriti to povečanje osnovnih sredstev (stroji, inventar, gradnje) brez večjih najemov investicijskega kredita. Odkod je torej dobila sredstva za kritje razlike od din 6,000.000.— na din 17,000.000.—. Kakor je bilo že omenjeno, je bila ustvarjena z zneskom din 2 kmečkih bonov pri vsakem odkupljenem kg hmelja vsota 3,854.342 din, začasno je bil uporabljen iz investicijskih in drugih skladov znesek nad 4,000.000 din in le za 2,756.000 din je bil najet poseben kredit za opremo.

Nadalje je znatna razlika napram letu 1950 glede zaloge blaga in materiala; dočim so znašale koncem leta 1950 vse zaloge ca. 26,000.000 din, so znašale zaloge koncem leta 1951 nad 81,000.000 din. Ta razlika gre v glavnem na račun zaloge hmelja, ki je znašala ob koncu leta 1951 skoraj 60,000.000 din. To zalogo so si pretežno rezervirale domače pivovarne in zato ta hmelj ni bil prodan v inozemstvo. Do danes pa je bil ta hmelj že skoraj v celoti prodan.

Tudi terjatve so bile ob koncu leta 1951 izredno visoke. Hmeljarji so dolgovali ca. 23,000.000 dinarjev, drugi domači odjemalci ca. 20,000.000 dinarjev, inozemski odjemalci ca. 40,000.000 dinarjev. Tovarna JUTEKS je prejela kot predplačilo ca. 10,000.000 din in jih je še dolgovala ob koncu leta 1951, da je mogla nabaviti material za izdelavo vreč. Država pa je dolgovala v zvezi z deviznim preračunavanjem okoli 82,000.000 dinarjev.

Ker pa ima zadruga lastnih sredstev le za okoli 45,000.000 din kot je bilo prikazano že zgoraj, je razumljivo, da je bila povsem odvisna od tujih kreditov in upnikov.

Stremljenje uprave mora biti, da svoje dolžnike sproti izterjava odnosno jim zaračunava obresti, kolikor jih plačuje sama za bančne kredite; dalje ne sme vzdrževati prekomerne zaloge materiala, ker si tako prihrani tako nepotrebne kredite in kar je še važnejše — prihrani si visoke obresti.

Zanimivo je, da so znašali blagovni upniki ob koncu leta 1951 le nekaj nad 3,000.000 dinarjev, kar je pri tako velikem blagovnem prometu malenkostno in kaže na solidno in sprotno plačevanje dobav.

III. Pojasnila k aktivni

Glede osnovnih sredstev je bilo že rečeno, da znaša njih vrednost nad 17,000.000 dinarjev. Pojasnjeno je bilo tudi, da ima povečanje le-teh za din 11,000.000 napram letu 1950 svoj vzrok v nakupu traktorjev in kamionov, gradnje laboratorija itd.

Vsa osnovna sredstva so krita z lastnimi skladi.

Laboratorij je stal doslej 4.666.242,92 din.

Embalaža je izkazana v vrednosti 14.632.409,04 din. Previden gospodar pa že pripravi denar na stran za čas, ko se vreče izrabijo in bo treba nabaviti nove. Hmeljarska zadruga ima za obrabo odnosno za nabavo novih vreč pripravljenih din 6.652.565,19, tako da danes lahko odpiše skoraj 50% vrednosti vreč, ne da bi bilo treba povečati stroške.

Dolžniki. Kakor je bilo že rečeno, je treba posvečati vso skrb sprotni izterjavi dolžnikov, ker se na ta način prihranijo dobesedno milijoni na obrestih. Res pa je, da v danem primeru ne zadene krivda upravo za visok znesek dolžnikov, ampak so bile krive izredne finančne prilike pri obračunavanju izkupičkov z inozemstvom konec leta 1951. Važno pa je, da med dolžniki ni nikakih dvomljivih postavk in da torej predstavljajo solidno premoženje.

IV. Pojasnila k pasivi

Iz analize bilančne strukture je razvidno, odkod se financira Hmezad. Kakor rečeno, je imela zadruga konec leta 1951 lastnih sredstev z dobičkom iz preteklega leta vred v višini ca. 45.000.000 din. Od teh je ca. 17.000.000 dinarjev naloženih v zidovju, strojih in inventarju, ostanek ca. 28.000.000 pa je predviden za melioracijo Ložnice, ca. 20.000.000 dinarjev za pomoč po toči, ca. 1.500.000 dinarjev za dobro obiranje hmelja ca. 131.000 dinarjev, za hmeljevke 900.000 dinarjev, na letošnji še nerazdeljeni dobiček pa odpade 5.059.317,77 dinarjev.

Trenutno ima Hmeljarska zadruga pri državni banki za kreditiranje KZ kredit v višini ca. 22.000.000 dinarjev za nakup hmeljev. Hmeljarji pa dolgujejo za hmeljevke precejšnje zneske. Vprašanje pa je, če bo tudi v bodoče dobila zadruga investicijski kredit za nakup hmeljev.

Stremljenje zadruge mora biti, da si s primernimi dotacijami ustvarja čim več lastnih sredstev, da ne bo navezana v toliki meri na tuje kredite, kakor je še danes, ampak da se postavi čimbolj na lastne noge.

Glede posameznih postavk pod aktivami in pasivami so bili predloženi podrobni sezname.

V. Pojasnila k razhodkom in dohodkom

Od skupnih stroškov ca. 29.000.000 din odpade dobra tretjina (10.793.703,50 din) na plače in socialne prispevke, nadaljnja tretjina skoraj točno v enakem znesku odpade na stroške takozvanega blagovnega prometa, ostali stroški pa se nanašajo na izvozni oddelek, traktorsko postajo, opekarno, itd.

Med stroški blagovnega prometa je največja postavka osušek ali kalo pri hmelju. Zadruga namreč prevzame hmelj v jeseni, prodaja pa šele sredi zime, pri čemer se hmelj zelo osuši. Tako se je osušilo v letu 1951 za 23.382 kg hmelja, v vrednosti 4.356.123,50 din. Ta osušek mora zadruga seveda že vkalkulirati.

Vsako leto zadruga odpiše ustrezne vsote za obrabo vreč, iz česar si je ustvarila že zgoraj omenjeno rezervo za obnovo vreč nekaj nad 6.000.000 din. Tudi letos je bilo dotirano v sklad za obnovo vreč 1.390.841,90 dinarjev.

Potni stroški so znašali skupno ca. 300.000 din. Številna potovanja v Beograd, razne konference, vzdrževanje stikov z inozemstvom pomenijo sicer znatne, a neizogibne stroške zadruge.

Primerna slika o obsežnosti poslovanja se dobi iz izkazane postavke za poštnino in brzojav v znesku ca. 250.000 din. Čeprav je zadruga trgovskega značaja, v

letu 1951 niso bile izplačane takozvane gibljive plače v smislu uredbe za državna trgovska podjetja. Od primera do primera je uprava priznavala vestnim uslužbencem nagrade v ustreznih zneskih. Povprečno je prišlo na uslužbenca ca. 2.500 do 4.000 din letno nagrade.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da se obseg Hmeljarske zadruge širi iz leta v leto, da je njeno gospodarstvo na zdravih temeljih in da predstavlja nedvomno centralni gospodarski obrat za vse hmeljarstvo Slovenije. Pričakovati je, da bo zadruga dosegala uspehe tudi po uvedbi novega finančnega sistema, ker se je vodstvo zadruge že doslej zavedalo važnosti takozvanega gospodarskega računa, ki je posebno poudarjen v našem novem finančnem sistemu.

NADZORNI ODBOR POROČA

Predsednik nadzornega odbora tov. Kuder poda poročilo v imenu nadzornega odbora, ki se glasi:

V lanskem poslovnem letu je nadzorni odbor naše zadruge z vso odgovornostjo vršil svoje delo in opravljal naloge, ki mu jih predpisujejo zadržna pravila. Istočasno pa je tudi samoiniciativno reševal posle, ki se spričo vedno večjega razmaha zadruge povečujejo iz leta v leto.

V letu 1951 je imel nadzorni odbor 9 lastnih sej, na katerih je obravnaval vsa tekoča vprašanja, ki so v neposredni zvezi z delovanjem zadruge. Na ta način je skušal sproti zajeti vse zadeve, pri katerih se je čutil dolžnega sodelovati.

Nadalje je imel nadzorni odbor 10 skupnih sej z upravnim odborom in je tako tudi sproti sledil njegovemu delu. S tem je bil stalno seznanjen o vseh nastajajočih problemih zadruge.

V teku poslovnega leta je izvršil nadzorni odbor 3 revizije in je temeljito pregledal celotno poslovanje zadruge, tako knjigovodstvo, blagajno, glavno skladišče, skladišče lesa, skladišče hmeljev, skladišče embalaže, to je v glavnem jute, vreč, platna, motvoza in sukanca, traktorsko postajo, skladišče nadomestnih delov, skladišče pogonskega goriva, to je nafte, bencina in strojnega olja, mizarsko delavnico in mehanični delavnici. Pri pregledu ni našel nobene nepravilnosti, manjše nedostatke, v kolikor jih je ugotovil, pa so odgovorni uslužbenci takoj odpravili. Pri tem je treba poudariti, da je obseg poslovanja in delovanja zadruge že izredno obširen in da se večja iz dneva v dan, kar je znak, da se vse razvija na trdnih in zdravih temeljih.

Ob zaključku lanskega leta je nadzorni odbor tri dni kontroliral popis premoženja, to je inventure in pri tem ugotovil, da se je popis izvršil z vso odgovornostjo in zato tudi ni našel nobene nepravilnosti.

Kakor prejšnja leta je nadzorni odbor tudi lansko leto nadziral prevzem hmelja. S tem je nudil vsakemu članu-hmeljarju možnost, da ga v potrebi zaščiti. Vendar je treba ugotoviti, da se je prevzem vršil v redu in da se je hmelj klasificiral pravilno, zato tudi ni prišlo do večjih nesoglasij.

Ob tej priliki pa je vsekakor treba ugotoviti, da so le redki hmeljarji, ki ne znajo biti objektivni, to je, da svoj pridelek precenjujejo in mislijo, da jim prideleka nočejo oceniti po stvarni kvaliteti. Velika večina hmeljarjev pa je že uvidela, da je ves postopek pri prevzemu hmelja pravilen in nepristranski. To je bilo naše stremljenje že od nekdaj in ga moramo obdržati.

Ko že obravnavamo prevzem hmelja je treba ob tej priliki iznesti tudi nekaj, kar ni vredno priznanja pač pa zasluži vso našo grajo. To je slabo obran hmelj

nekaterih hmeljarjev. Sedaj, ko se ne borimo le za količino, ampak že bolj za kakovost, kajti le-ta nam bo ohranila sloves našega hmelja na svetovnem trgu, moramo nujno opozoriti vse prizadete hmeljarje, da v bodoče odpravijo to napako. Ne samo, da je slabo obran hmelj slabe kvalitete, pač pa naj vedo vsi, da je s takšnim hmeljem ogromno dela, saj ga je treba ročno prebirati in ti stroški so izredno visoki. Poleg tega pa prebiranje zavira celotno manipulacijo, kar je zopet vzrok, da prevzem ne poteka normalno oziroma ga zadržuje. Pri tem pa več ali manj pada kvaliteta čakajočega hmelja, zlasti tam, kjer ni spravljen v primernih prostorih.

Kot že rečeno, je delovanje naše zadruga v stalnem razmahu. Zato je imel upravni odbor v pretečenem poslovnem letu veliko odgovornost. Zaradi razširitve hmeljskih nasadov je nastala potreba po ogromni količini hmeljev. Res je, da je njihovo dobavo zavlekla izredna zima oziroma sneg, kar je onemogočilo in marsikje tudi preprečilo redno dobavo. Vendar je tudi čut odgovornosti pri nekaterih gozdnih gospodarstvih oziroma upravah izredno pomanjkljiv, ali ga pa sploh ni. Pri dobavi so se na splošno še najbolj pokazale kmetijske zadruga, ki so se držale dobavnih rokov in so tudi dobavo po količini prekoračile. To kaže, da so nekatera gozdna gospodarstva pokazala pri izpolnjevanju pogodb silno malomarni odnos. Zato smo mnenja, da je treba vse tiste, ki pogodb o dobavi hmeljev niso izpolnili, v to prisiliti oziroma jih tožiti zaradi neizpolnitve pogodb, kajti z nepravčasno dobavo bo utrpelo hmeljarstvo občutno škodo.

Pri tem je treba ugotoviti še to, da so nam kmetijske zadruga dobavljale hmeljeveke po zmernih cenah, dočim so gozdna gospodarstva v ceni močno pretiravala in niso v nobenem sorazmerju s predvojnimi cenami.

Pohvalno je treba omeniti pravočasno dobavo umetnih gnojil v letošnjem letu. To je izredne važnosti, ker so se, oziroma se še bodo umetna gnojila pravočasno uporabila in bo odstotek, ki bi šel sicer v izgubo oziroma, ki bi prepozno učinkoval, malenkosten.

Tudi dobava premoga je v letošnjem letu pravočasna, vendar pa je cena previsoka. Zato bo cena kurjavi in hmeljev znatno dvignila pridelovalne stroške, kar bi bilo nujno spraviti v sklad s ceno hmelja letošnjega letnika.

Velika zasluga gre upravnemu odboru zlasti pa predsedniku tov. Joštu pri regulaciji Ložnice. Res je, da bodo posamezniki utrpeli nekaj škode, toda stvar je treba gledati še z drugega vidika. Zavedati se moramo, da bomo v doglednem času usposobili in ozdravili kakšnih 1000 ha zemlje, ki je bila doslej podvržena poplavam in je dajala slabe pridelke. V bodoče pa bo nastala za hmelj deviška zemlja, kjer bodo dobili novi nasadi veliko možnost razmaha. In tudi ni več daleč do tistega časa, ko bo za Ložnico prišla na vrsto Boljska in drugi pritoki, ki še danes uničujoče obvladajo velike površine najboljših zemlje, ki pa se bo za vedno iztrgala iz njihovega objema in kjer bodo iz dosedanjih slabih travnikov nastale najbolj rodovitne njive. Ta izvedba je velike važnosti tako za posameznika, kot za celoto in bi jo morali podpirati vsi hmeljarji.

Kot veliko pridobitev za hmeljarstvo je treba omeniti porast mehanizacije. Traktorje in druge stroje, ki jih je Hmeljarska zadruga nabavila z razpoložljivimi devizami, lahko smatramo kot velik doprinos mehanizaciji in kot velik prispevek k razvoju našega hmeljarstva. S tem, da se traktorji dodeljujejo kme-

tijskim delovnim zadrugam, Zadrudnim ekonomijam in Kmetijskim zadrugam, bodo najboljše služili našim hmeljarjem, ki jih bodo tudi sami upravljali in izkoriščali. Na ta način se bodo Kmetijske zadruga znatno okrepile in bodo na ta način postale močne gospodarske ustanove, od katerih bo imelo hmeljarstvo največjo korist.

Z gradnjo novih velikih sušilnic se je letos začelo izpolnjevati naše dolgoletno stremljenje. Spričo porasta hmeljskega pridelka, je pomanjkanje sušilnic veliko. Začetek je storjen in želimo samo, da bi upravni odbor v bodoče temu posvetil vso svojo skrb in pozornost, kajti nove sušilnice bodo mnogo prispevale k izboljšanju kvalitete našega hmelja.

Nič manjšega pomena ne bo dograditev Hmeljarskega inštituta v letošnjem letu, ki bo prav tako v bodočnosti dajal pomembni delež razvoju našega hmeljarstva. Kljub temu, da je gradnja zaradi številnih ovir počasi napredovala, gre vendar upravnemu odboru za vztrajnost vse priznanje.

Čeprav spremlja hmeljarjenje še nešteto ovir in težkoč, je vendar velikega pomena sproščenost, ki je nastala z novim gospodarskim sistemom, ko so prenehale tudi vse obvezne oddaje in ko vprašanje prehrane ni več pereče. S tem je dobil hmeljar proste roke in možnost samoiniciative, kar bo vsekakor ugodno vplivalo na produkcijo hmelja.

Nadzorni odbor je pregledal tudi zaključni račun, to je bilanco za leto 1951 in ugotovil, da je pravilno sestavljena. Zdi pa se mu umestno, da seznanimo hmeljarje na današnji skupščini o negativni postavki, ki jo predstavlja v bilanci kalo pri hmelju v znesku 4.354.939 din. Ta primanjkljaj je nastal po eni strani na ta način, ker je naša zadruga prevzemala hmelj v vlažnem vremenu, odpremljala pa ga je v suhem. Kakor pa vemo, je hmelj blago, ki izredno reagira na vremenske prilike, zlasti pa na vlago. Po drugi strani pa so temu primanjkljaju krivi tudi tisti hmeljarji, ki dovažajo preslabo suho ali pa celo ovlaženo blago in delajo s tem veliko škodo poštenim hmeljarjem. Takšni in podobni načini, ki povzročajo nepotrebno škodo, naj v bodoče prenehajo, ker niso vredni dobrega imena našega hmeljarja. Pri prevzemu v letošnjem letu pa bo treba posvetiti vso pozornost preslabo sušenemu hmelju, ki ga ne bomo prevzemali ali pa bomo odbijali primeren odstotek za prekomerno vlago.

Za lep razvoj naše zadruga v pretečenem letu gre prav tako precejšnja zasluga nameščencem in delavcem, zlasti tistim, ki so sodelovali z vso svojo vestnostjo in polno odgovornostjo. Posebno priznanje je treba izreči vsem sodelujočim pri izvoznem oddelku, ki so mnogo pripomogli, da uživa HMEZAD v svetu vedno večji ugled.

Veliko pažnjo posveča uprava čuvanju firme HMEZAD v inozemstvu, zavedajoč se, da predstavlja ta ugled temelj finančne moči Hmeljarske zadruga v Žalcu.

Ob zaključku tega poročila pa nadzorni odbor še izreka zahvalo upravnemu odboru, ki je s svojim vztrajnim delom mnogo pripomogel k nadaljnjemu razvoju zadruga in predlaga današnji skupščini, da mu izglasuje razrešnico.

Tov. Jože Aubrecht je podčrtal važnost dobrega obiranja hmelja in predlagal, da se v bodoče za slabo obiranje odteguje večji znesek kot doslej, ker ponovno prebiranje hmelja zelo veliko stane. Prav tako je predlagal, da se odtegne strokovno ugotovljen procent od cene onim hmeljarjem, ki bodo pripeljali vlažno blago.

Tov. Cevzar Ivan iz Lokovice javlja, da KDZ Lokovica ni prejela umetnih gnojil, nakar mu predsednik Jošt pojasnil, da leži krivda zaradi tega na Kmetijski zadrugi, ki ni gnojil naročila, čeravno je HMEZAD vse KZ večkrat pozval, da naj javijo in naročijo potrebno količino umetnih gnojil.

Tov. Jelovšek da na glasovanje predlog, da se da upravnemu in nadzornemu odboru za poslovno leto 1951 razrešnica in da se odobri bilanca zadruga za leto 1951. Predlog je bil soglasno sprejet.

Tov. Martin Jošt predlaga v imenu upravnega odbora, da se glasom združnih pravil vloži v rezervni sklad 85% izkazanega dobijčka in da se 15% stavi na razpolago za nagrade delavcem in nameščencem zadruga. Predlog je bil soglasno sprejet.

Predlogi in pritožbe združnikov

Tov. Žolnir iz Orle vasi predlaga, da se izenači cena hmeljevka, ki so bile dobavljene po 1. juniju 1951. Poleg tega iznese, da so bile dobavljene večkrat hmeljevke, ki niso bile niti 4 m dolge in da takih hmeljev in o bodoče ne sme prevzemati. Nato se je razvila obširna diskusija o vprašanju cen in dobave hmeljev in o previsoki ceni za nje, o čemur sta dala potrebna pojasnila tov. Jelovšek in tov. Jošt. Posebno pojasni tov. Jošt, da če bi obveljale cene gozdnih gospodarstev in če bi nam združni sektor ne dobavljal hmeljev franko vagon 50 do 90 din bi stala danes hmeljevka namesto sedanje cene 100 din blizu 200 din, kar bi povzročilo, da bi ne bilo pridelovanje hmelja več rentabilno. Ugotavlja, da je tudi cena ca. 100 din franko vagon Žalec za hmeljevko previsoka, ker je najboljša hmeljevka tista, ki jo dobimo s čičščenjem gozdov ter bi bila cena 70 din franko vagon Žalec več kot primerna, saj bi bila še več kot 12-krat dražja od predvojnje cene.

Nadalje vpraša tov. Plaskan iz Št. Andraža, kako bi rešili vprašanje sušilnic z ozirom na to, da so se nasadi zadnje dve leti povečali in da postaja ta problem vedno bolj pereč. Tov. Martin Jošt pojasnjuje, da je HMEZAD pripravljen sodelovati pri reševanju tega vprašanja, potrebno pa je, da področna Kmetijska zadruga vidi ta problem, ga začne reševati, se poveže s HMEZAD-om in bo na ta način vršila svojo nalogo pri dvigu proizvodnje.

Tov. Plaskan in tov. Kuder se zanimata za vzroke, zakaj ni mogoče premoga prevzemati z vozmi v rudniku, nakar jima to pojasni tov. Jošt.

Tov. Hropot predlaga v imenu hmeljarjev, da naj zadruga stori vse, kar je v njeni moči, da za letošnje leto izposluje polovično vožnjo za obiralce hmelja. Tov. Jelovšek obljubi, da bo zadruga napravila vse potrebne korake, da se polovična vožnja odobri. Tov. Martin Jošt izjavlja, da se bo zadruga za to vprašanje močno zavzela in prosi prisotnega tov. podpredsednika Cvenka, da bi tudi letos, kakor to v prošlem letu, okrajni faktorji vlogo zadruga za dosego polovične vožnje vsestransko podprli.

Tov. Naraks vpraša, kakšne bodo cene za traktorske storitve.

Tov. Cvenk pojasnjuje, da bodo v bodoče kmetijske zadruga same določale ceno traktorskim storitvam, ker razpolagajo z lastnimi traktorji, da pa mora biti cena taka, da bo konkurirala ceni konjskim storitvam.

Nekateri združniki so še spraševali glede plačanja davkov v bodoče, dalje glede dobav žita po nižji ceni, dalje glede dobav elektromotorjev itd., na kar so dobili pojasnila.

Točka 10. je bila izpuščena in se bo o njej razpravljalo na prihodnjem izrednem občnem zboru Hmeljarske zadruga.

Ugotovitev pridelovalnih stroškov

Hmeljna komisija za Slovenijo in HMEZAD sta sporazumno ugotovili pridelovalne stroške za hmelj takole: Pri normalnem poprečnem letnem hektarskem donosu 950 kg znašajo skupni pridelovalni stroški za 1 kg hmelja din 373.

Pri ha-donosu 700 kg	din 340.535	in stane 1 kg	din 486
» » 750 » »	343.070 » »	1 » »	459
» » 800 » »	346.030 » »	1 » »	433
» » 850 » »	348.435 » »	1 » »	410
» » 900 » »	350.780 » »	1 » »	390
» » 1000 » »	358.870 » »	1 » »	360
» » 1100 » »	364.395 » »	1 » »	332

Gornji pridelovalni stroški so izračunani na osnovi cen za vsa sredstva potrebna za proizvodnjo hmelja in upoštevajoč vse ostale stroške, ki so bila veljavna konec leta 1951 in začetek leta 1952. Če bi pa letina bila tako slaba kot na primer 1950, ko je bil hektarski donos 525 kg, potem bi pridelovalni stroški za 1 kg hmelja znašali din 625.

Tov. predsednik Jošt prečita pravilnik sklada za pomoč po toči prizadetim hmeljarjem, ki se glasi:

Pravilnik za poškodbe po toči

V sklad za pomoč po toči prizadetim hmeljarjem se vlaga 1—2% odkupne cene hmelja.

Odstotek določita upravni in nadzorni odbor za dotično leto, ozirajoč se na potrebno višino sklada, prodajno možnost hmelja in na pridelovalne stroške tistega leta.

Sklad se uporablja na sledeči način:

1. Vsak prizadeti hmeljar je dolžan prijaviti poškodovana hmeljišča Hmeljni komisiji za Slovenijo v Žalcu najpozneje v treh dneh po povzročni škodi.

2. Hmeljarska zadruga »HMEZAD« in Hmeljna komisija določita po enega člana v posebno komisijo, katera bo na prijavo škode po toči šla ocenit povzročeno škodo. Občinski ljudski odbor in Kmetijska zadruga na dotičnem področju določita sporazumno tretjega člana komisije za pregled in oceno škode povzročene po toči.

3. Komisija izdela o vsakem posameznem pregledu zapisnik iz katerega je razvidno, koliko sadik je poškodovanih ter procent poškodbe. V roku 2 do 3 tednov (ako ni povzročena škoda nastala tik pred obiranjem hmelja) se hmeljišča ponovno pregledajo ter se v primeru, da je hmeljar hmeljišče zanemaril po povzročni škodi prvotno ugotovljena škoda zmanjša za najmanj eno tretjino.

4. Ugotovljeno škodo plača Hmeljarska zadruga iz razpoložljivih sredstev tega sklada do 80%.

5. Hmeljarju, ki v roku 7 dni po povzročni škodi ni izvršil prijave v smislu točke 1, se mu škoda ne prizna.

6. Stroški komisije za pregled in oceno škode povzročene po toči se plačujejo iz sklada za pomoč po toči prizadetim hmeljarjem.

7. Izplačilo povzročene škode se izvrši istočasno z izplačilom hmelja, najkasneje pa 2 meseca po končanem izplačilu pridelka hmelja dotičnega leta.

Komisija, ki ugotavlja škodo, predloži poimenski seznam na podlagi zapisnikov ugotovljene škode upravnemu odboru, ki ga pregleda ter na svoji seji odobri plačilo. V kolikor bi se navedena škoda ne ujela z dejansko povzročeno škodo, ima upravni odbor pravico znesek znižati ali zvišati.

Gornji pravilnik je skupščina soglasno sprejela.

Upravni odbor predlaga skupščini, da da upravnemu odboru pooblastilo, da sme upravni odbor za drugo zadolžiti za sledeče kredite in zneske:

obratni kredit do zneska din 50 milijonov,
sezonski kredit do zneska din 600 milijonov in
dolgoročni kredit do zneska din 150 milijonov.

Skupščina je gornji predlog upravnega odbora soglasno sprejela.

Tov. predsednik Jošt predlaga v imenu upravnega odbora skupščini, da pooblasti upravni odbor za nakup, preureditev ter postavitev nepremičnin, ki so za razvoj hmeljarstva in mehanizacije v hmeljarstvu potrebne in da lahko ustanovi s tem v zvezi nove odseke. Tov. Jošt pojasnjuje, da je potrebno to pooblastilo zaradi tega, ker bo zadruga morala povečati skladišča, postaviti žveplarne, stiskalnice itd. Skupščina je predlog upravnega odbora soglasno odobrila.

Predsednik skupščine tov. Jelovšek predlaga, da se mandat upravnemu in nadzornemu odboru podaljša in da dosedanji upravni in nadzorni odbor vršita svoje funkcije do nadaljnjega. Ta predlog je bil utemeljen s tem, ker se predvideva, da bo prišlo v bodočih mesecih do reorganizacije v našem kmetijskem združenstvu in da bi se po izvršeni reorganizaciji na izrednem obnem zboru izvolil nov upravni in nadzorni odbor, ki bo lahko najuspešneje vodil našo hmeljarstvo združno organizacijo naprej.

Predlog tov. Jelovška je skupščina soglasno sprejela.

Tov. Blatnik iz Letuša vpraša, kakšna bo cena hmelja.

Tov. predsednik Jošt mu pove, da bo cena ca. din 400.— za kg za prvovrstno blago.

Tov. Terlav iz Šempetra vprašuje, zakaj so traktorji, ki so bili dobavljeni v prvi partiji mnogo cenejši kot traktorji, ki smo jih dobili letos.

Tov. Jošt pojasnjuje, da je razlika v ceni zelo velika radi tega, ker je bila s 1. januarjem pariteta dinarja postavljena na novo bazo in sicer je prej stal 1 dolar 50 din po uradnem kurzu, od 1. januarja naprej pa stane 300 din. Tako so se tudi druge valute podražile za ca. 6-krat in se je seveda tudi uvoženo blago po 1. januarju za toliko podražilo.

Razni tovariši hmeljarji so še postavili nekaj vprašanj v zvezi s tekočo problematiko, na katera so dobili zadovoljive odgovore.

Tov. Jelovšek poziva hmeljarje naj razna vprašanja, ki se pojavijo na terenu napišejo in pošljejo uredništvu združnega glasila »HME LJAR«, kjer bodo lahko čitali odgovore.

Ker se nihče več ni oglasil k besedi se je predsedujoči tov. Jelovšek vsem združnikom zahvalil za udeležbo in sodelovanje na skupščini ter je ob 13. uri zaključil redno letno skupščino.

Zapisnikarja:

Birsa Vlado, l. r.

ing. Berkopec Tone, l. r.

Žalec, dne 11. maja 1952.

II. HMEJSKO POROČILO

Žalec, dne 10. 6. 1952.

Ob hladnem s sušo združenem vremenu je rastlina močno zaostala v rasti. Zadnji teden pa je nekoliko primakovalo in je upanje, da se bodo rastline še precej opomogle preden preidejo v cvet. Lanski pridelek je razprodan in se kupci za letošnje blago živo zanimajo.

VELJAVNOST KMEČKIH BONOV

preneha s 15. julijem. Zato opozarjamo hmeljarje, da jih do tega dne **brezpogojno** vnovčijo.

TRENTNI HME LJARSKI POMENKI

Če prisluhnemo trenutnim nadam in tegobam naših združnikov ugotovimo to-le sliko.

Hladno vreme — ponekod celo mraz — združeno z večtedensko občutno sušo so močno zadržali hmeljsko rastlino v rasti. Nato je nastopilo vroče vreme, ki je prisililo rastlino, da se je čim bolj omejila v izparivanju. Stisnila je listje kakor v prgišče roke in so se nekateri hmeljarji bali, če to ni »črna bolezen«. Podobne oblike listja se namreč pojavijo pri napadu uši in je listje po nekaj tednih črno in pravijo temu pojavu sajavost. Danes so pa uši prav redke razen v obrobni gozdni predelih, kjer naj hmeljarji, čim bo nalet krilatih uši končan, nemudno poškopijo nasade s 1% tobačnim izvlečkom, pridenejo pa naj pol procenta bakrenega apna kot zaščito proti grozeči peronospori, ki utegne nastopiti pri vlažnem vremenu.

Nekaj vlage smo sedaj dobili in hmeljarji s prido opravljajo prvo obsipavanje in gnojijo pri tem z lahko topljivimi dušičnatimi gnojili. Rastlina je v rasti močno zaostala — za kakšne tri tedne — in poganja v spodnjih delih panoge. Hmeljarji vedo, da te panoge ne dajo nobenega pridelka, zato jih odstranjujejo do višine moža, da bi se rastlina pognala v vrh, kjer bi nastavila obilen cvetni nastavek in obilno storžičje. Vsa letina pa je odvisna od dovoljnih padavin v prihodnjih 4 tednih, dokler rastlina ne zaključi rasti in začne cvesti.

Hmeljevke so prihajale sicer kasno, vendar pa jim je prišlo neugodno vreme nekako na pomoč, tako da je vprašanje hmeljevsk delno rešeno. Sicer je še polno neustreznih hmeljevsk »kolja« v starih nasadih, toda za letos bo še nekam šlo, ker nobeno vreme ne more več pričarati bujnih nasadov. Za drugo leto verjetno ne bo večjih težav s hmeljevskami, ker jih nudijo KZ v velikih množinah in bomo mogli tako ne le kriti, temveč celo nadkriti zaostanek državnega sektorja. Sedaj nam poleg tega tudi »grozijo« z izdatnimi količinami žice, ki bi utegnili pri večjih kompleksih pod izvežbanim strokovnim vodstvom — ki ga je treba šele odkriti — nadomestiti hmeljevke z žičnicami, in to postopoma kakor bodo hmeljevke odumirale. Ta prehod na žičnice ni tako enostaven kakor si to za mizo predstavljajo nekaterniki, ki nam očitajo »nazadnjaštvo«. Hmeljarski okoliš — zlasti Savinjska dolina — je najnaprednejši kmetijski predel naše republike, ne glede samo na hmelj, temveč na splošne agrotehnične prijeme in splošno mehanizacijo. Ne da bi se spuščali z nekaterimi zanešenjaki v brezplodno polemiko v dnevnem časopisju, pribijemo eno: diletantske roke proč od našega hmeljarstva!